

# Sociaal werk Odisee

## Visie

---

### Grootstedelijkheid biedt ons kansen



De opleiding sociaal werk van Odisee is gehuisvest in het hart van Brussel. Deze diverse grootstad, met haar immense uitdagingen en bruisende creativiteit, zet de zintuigen van de sociaal werker op scherp.

Daarom nemen we de grootstedelijkheid in Brussel uitdrukkelijk als uitgangspunt voor onze opdrachten van onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. We zien de grootstad:

- a.) als leerkans (om sociaal werk competenties te verwerven);
- b.) als leerinhoud ( om de stad te kunnen lezen en interpreteren)<sup>1</sup>;
- c.) als leercontext (om onze plaats als sociaal werk wendbaar te herdenken).

We enten ons engagement op de grootstad:

1. omdat sociale achterstelling een magneet is voor sociaal werk;<sup>2</sup>
2. omdat diversiteit een onontkoombare, sociale uitdaging is <sup>3</sup>
3. omdat we er ons als sociaal werkers heruitvinden ten aanzien van nieuwe vormen van samenleven en samenwerken<sup>4</sup>

---

<sup>1</sup> Niet alleen boeken, artikels en beleidsdocumenten, maar ook de stedelijke omgeving in haar complexiteit is een te raadplegen bron om samen met de belanghebbenden een *inschatting te maken van de situatie* (competentie 2)

<sup>2</sup> Studenten leren zo *wrijvingen te signaleren* tussen een steeds groter wordende achtergestelde groep en een zich verrijkende elite (cfr. competentie 7)

<sup>3</sup> Grootstedelijke diversiteit is een uitdaging voor het realiseren van *authentiek contact* in een professionele relatie (competentie 1)

<sup>4</sup> Studenten (en docenten) *werken zo aan eigen professionalisering*, dragen bij tot ervaringsuitwisseling en praktijkonderzoek (cfr. competentie 12)

## We plaatsen menselijke waardigheid centraal



Als sociaal werkers gaan we op zoek naar kansen om menselijke waardigheid te versterken.<sup>5</sup> Maatschappelijk kwetsbare groepen krijgen hierbij extra aandacht.<sup>6</sup>

We sluiten hier aan bij de primaire opdracht van een evenwichtige democratie: elke persoon toegang bieden tot de uitoefening van zijn grondrechten en de realisatie van zijn menselijke mogelijkheden.

In navolging van Martha Nussbaum zien we menselijke mogelijkheden als de kern van een waardig bestaan. Een leven van normale duur, toegang tot geschikte huisvesting, tot gezondheid, gezonde voeding zijn hierbij essentieel. Een waardig leven vereist dat je je kan bewegen en daarbij gevrijwaard bent van fysiek en psychisch geweld. Volwaardige mensen zijn we pas als we ons intellectueel, emotioneel en creatief kunnen ontplooiën. En tot slot is een waardig bestaan er één waar we mee vorm kunnen geven aan onze omgeving (onze buurt, onze werkplek, onze stad, onze staat). Cultuur, onderwijs, politiek en arbeid zijn hierbij cruciale hefboomen.



<sup>5</sup> Sociaal werkers activeren hier een belangrijke competentie: het steunen en stimuleren van belanghebbenden in hun ontwikkelingsmogelijkheden (competentie 3), het helpen scherp krijgen van kwetsbare noden, en het toeleiden van belanghebbenden naar voorzieningen die de toegang tot een menswaardig bestaan kunnen verbeteren (competentie 4).

<sup>6</sup> Het *verbinden* van belanghebbenden met de samenleving (competentie 8) staat in het teken van sociale rechtvaardigheid: éénieder toegang bieden tot een menswaardig bestaan.

## Burgerschap is onze hefboom



Geïnspireerd door de stedelijke dynamiek zetten we voluit in op sociaal werk competenties die de mogelijkheden van burgers in de stad ondersteunen.

Als docenten en studenten leren we samen hoe de stad in het teken staat van *coöperatief burgerschap*. We ontdekken mogelijkheden tot samenwerking tussen burgers onderling, 'civil society', overheden en bedrijven. We zien hier voor ons een belangrijke verbindende en bemiddelende rol weggelegd. Als sociaal werker oefen je in acupunctuur voor de stad.<sup>7</sup> Verstopte kanalen worden weer energieke banen. Als je zorgzaam prikt, wordt iedereen er beter van.

In de grootstad leren we ook de krachten in de 'civil society' te bundelen. Zo kunnen burgers zelf de toegang tot elkaars grondrechten verbeteren.

Samen met bewoners, doelgroepen, gebruikers kijken we daarbij als kritische burgers naar de samenleving. We ondersteunen de stedelingen in hun recht op de stad. We leren met hen hoe structurele ongelijkheden zichtbaar maken. We leren er hoe overheden, bedrijven en medeburgers op hun verantwoordelijkheden aan te spreken. Sociaal werkers spelen immers een belangrijke signalerende en beleidsbeïnvloedende rol.

Tot slot ontdekken we als docenten en studenten ook hoe de borrelende stad motor is van ecologisch engagement: burgers zoeken uit noodzaak naar duurzame oplossingen en alternatieven en brengen de natuur weer in de stad.<sup>8</sup>

<sup>7</sup> Het is precies met het beeld van 'acupunctuur voor de stad' dat we inhoud geven aan twee belangrijke sociaal werk competenties: een bijdrage kunnen leveren aan beleid van organisaties (competentie 10), en kunnen samenwerken in een team, binnen netwerken en organisaties (competentie 11).

<sup>8</sup> Hiermee activeren we competentie 9: partnerschappen uitbouwen ten behoeve van een inclusieve en duurzame samenleving.

## Grondhoudingen zijn ons ethisch kompas

Sociaal werkers zijn doeners. Ze nemen initiatieven, ontwikkelen projecten, geven adviezen, rapporteren, en maken keuzes.<sup>9</sup> Ze hebben zo invloed op het welbevinden van mensen, op hun leef-en werkomgeving, op hun buurt en stad. In het gebruik van hun beslissingsvrijheid dragen zij een belangrijke verantwoordelijkheid.

Daarom zetten we sterk in op de persoonsvorming van de sociaal werker. Minstens vier grondhoudingen dienen er als ethisch kompas.<sup>10</sup>

Een. De sociaal werker is betrokken op gelijke grondrechten en capabilities. Hij is verontwaardigd ten aanzien van sociaal onrecht. Hij is in staat zich in de ervaring van sociaal onrecht in te leven. Hij kan van daaruit, in overleg met de betrokkenen, gepaste acties ondernemen.

Twee. De sociaal werker is authentiek. Hij kan uitdrukken wat zijn waarden zijn. Dat maakt hem/haar tot een betrouwbare verbindingsfiguur.

Drie. De sociaal werker is bewust van de mogelijke machtsverhouding tussen hemzelf en de cliënt of doelgroep. Hij brengt evenwicht in die asymmetrie vanuit een houding van fundamentele gelijkwaardigheid.

Vier. Hij gaat respectvol om met elke betrokkene vanuit de aanvaarding van zijn anders-zijn. Hij kan in contact met zijn cliënt of doelgroep de eigen oordelen en waarde-opvattingen tijdelijk aan de kant zetten. Hij kan zich openstellen voor het perspectief van de cliënt, doelgroep of betrokkenen.



<sup>9</sup> Sociaal werkers brengen hier hun sociaal-agogische expertise binnen. Ze hanteert adequate communicatie- en interactievormen (competentie 5), ontwerpen en begeleiden sociaal-agogische processen (competentie 6)

<sup>10</sup> Met de grondhoudingen als ethisch kompas geven we inhoud aan de eerste competentie die een beginnend sociaal werker dient te verwerven (het realiseren van authentiek contact in een professionele relatie (competentie 1))